

Рецензия

На хабилитационен труд за академичната длъжност „Доцент“ за нуждите на катедра „Рисуване“ с кандидат гл.ас. д-р. Стоян Г. Дечев.

На обявения в Д.В. брой 15 от 19.02.2021 г. конкурс се е явил един кандидат – гл. ас. д-р Стоян Георгиев Дечев, който от 2007 година преподава дисциплината „Рисуване“ в специалностите „Дизайн на порцелан и стъкло“ и „Керамика“, а от 2018 година и в специалност „Текстил – изкуство и дизайн“ на НХА.

Познавам добре преподавателската и творческа дейност на Стоян Г. Дечев, тъй като той започна като асистент (отначало на хонорар) в ателието, в което преподавам рисуване и до този момент водим определени часове заедно.

Като преподавател Стоян Дечев е отговорен и съвестен, той владее академичната рисунка и успява да предаде на студентите своите знания. Търси различни начини да ги мотивира и поощри в процеса на овладяване на етюда – проблем който особено напоследък затруднява младите художници. Рисуването е не само наподобяване на натурата, то е интелектуален процес на анализ, на проникване в същността на обекта, на неговото анатомично и перспективно построяване, на техническото му изграждане. Тук Стоян Дечев е много полезен с познанията си по анатомия и особено перспектива, чрез многобройни обяснения и корекции предават необходимите теоретични знания на студентите. Тези от тях, които проявяват изявен интерес към рисунката, също имат какво да научат от него, вече на различни ниво и с акцент върху творческите проблеми.

Започвам моята рецензия с тези впечатления, с които искам да запозная уважаемото жури, тъй като качествата на добър преподавател не винаги са качества на артиста, който дори и успешен, не винаги успява да предаде знанията и уменията си.

През 2014 г. Стоян Дечев завършва своята докторска дисертация в специалност „Скулптура“ на тема „ Скулптурно-пластични аспекти в каменните чешми от района на Родопите от началото на Възраждането до средата на миналия век“ с научен ръководител проф. Емил Попов. През 2015

г. се явява на конкурс за „Главен асистент“ и от тогава до днешна дата преподава в трите специалности, които по-горе споменах.

Същевременно Стоян Дечев преподава рисуване и моделиране и в Архитектурен факултет на ВСУ „Л. Каравелов“ – София. Спецификата на това учебно заведение изисква сериозни познания в областта на перспективата и стереометрията, които кандидатът владее особено добре. Негови пространствени модели, представени под формата на интелектуална игра впечатляват с находчивостта си. Тази линия Стоян Дечев следва и в творчеството си като скулптор, тя присъства във всичките му проекти. Малко са художниците, които имат толкова задълбочено отношение към перспективата и изграждането на триизмерни структури. Разглеждайки представените от кандидата проекти можем да проследим преминаването от рисунка фиксираща идеята до пространствената ѝ реализация.

Проект „PLAYFLY“

Както авторът описва проекта „Основен мотив е отношението между рисунката и времето възприятие. Рисунката запечатва определен момент в исторически план, но времето има и друго изражение – като фактор при мултипликацията на рисунки и превръщането им в жив движещ се образ и анимирането му, казано по друг начин. „ И по-нататък – „Самата идея за появата на движещ се образ, чрез бързата смяна на подобни изображения ни въвежда в редица проблеми – за илюзорността, за рисунката като кадър и рисунката като синтезиран образ, за деформацията, подчертаваща ефекта на движението, за статичността и динамиката, за различните измерения на възприемането и т.н. „PLAYFLY“ е измислена несъществуваща дума, която съчетава игра и летене. Самият проект включва в себе си както ръчно рисуван филм, така и пърформативен акт повтарящ случващото се във филма и по този начин приобщава публиката в една игра на възприятията на илюзорното и реалното.“

Амбициозна задача, що се отнася до трудоемкостта да нарисуваш 8 минутен филм без дигитална намеса, като се има предвид че обикновено всяка секунда в анимацията изисква 16 кадъра. Тук всяка рисунка е уникална и количеството вложен труд е наистина впечатляващо. Не намирам обаче силни качества в рисунката извън границата на проекта.

Проект „Изкуствена кожа“

Не толкова обемен като труд, но за мен лично далеч по-съдържателен е проектът „Изкуствена кожа“, цитат: „Където рисунката има статут на самостоятелно художествено произведение, неразделна част от цялостната концепция, където е разработен проблема за присъствието и отсъствието, присъщо на материалното и нематериалното, за метафоричното усещане или разбиране и за нещо, чрез нещо друго.“ – край на цитата .

Присъствал съм на този проект изложен в галерия „Васка Емануилова“ през 2015 г. и съм убеден, че текста съпътстващ изложбата излишно усложнява и интелектуализира визията. Творбите въздействат с качествата си без да се нуждаят от сложното допълнително обяснение. (поне според мен)

В този смисъл рисунката към проекта „Изкуствена кожа“ – 185/80см. – размит въглен върху хартия, намирам за стойностна творба, която би могла да има самостоятелно въздействие и извън поставения контекст.

Проект „Скулптор“

Рисунката „Метеор“ – туш върху хартия – 185/80 см. към проекта „Скулптор“ също заслужава внимание и показва техническата култура на автора. Тя е част от концепцията заедно с друга творба – своеобразна графична карта и група рисунки – по-скоро стереометрични чертежи, участващи в същия проект. Разгледани в контекста на цялото въпреки различията като характер, подход, принципи и техника всяка от тях има своето място за извеждането на цялостната идея.

Проект „Черно море“

В проекта „Черно море“ рисунката върху обем с размери 70/10/10 см. туш върху хартия е богата и артистична – в посока която бих искал да видя повече творби на автора, тя отново е комбинирана с различна по характер творба в контекста на проекта.

Проект „Хоризонт на събитията“

Концепцията на проекта представляващ скулптура на облак с мълнии (който подобно на колони го издигат над земята) включва и присъствието на няколко рисунки. Те са в различни техники (туш, размит въглен, алуминиев прах и графит). Тези творби имат силно декоративен характер, с изключение на рисунка с алуминиев прах и графит показваща съотношението на човешка фигура и небе. От лаконичното обяснение на автора и снимковия материал трудно може да се разбере тяхната роля в експозицията, както и различните размери и пропорции. 6 от тях са с размит туш положен на прозрачни слоеве, които се препокриват и образуват участъци с различна плътност, въздействието им е абстрактно – декоративно и те заемат своето място в концепцията на проекта. Останалите рисунки са с различни пропорции и размери, поставени в среда на подходящо място допълват цялостния облик на изложеният проект и вероятно (тъй като липсват снимки на ситуацията в която са изложени) допълват общото въздействие.

Проект „За еднократна употреба“

Този проект изведен в стилистиката на попарта, включва обекти от порцелан изобразяващи смачкани опаковки, чието съдържание вече е консумирано (кенчета от кока кола, цигарени кутии и туби с боя). Авторът приема, че жестът на смачкване е личен и индивидуализира иначе серийно произведения и опакован продукт. Всеки от изложените обекти е съпроводен с рисунки, които допълват въздействието и подсилват цялостната идея.

В този относително ранен проект на Стоян Дечев, на който имах удоволствието да присъствам, откривам емоционалност и енергия в рисунките, които определено ми допадат. Контрастът и ярките флуоресцентни цветове, цялостната естетика на проекта са в пълен синхрон.

В някои от по-късните проекти излишната (според мен) интелектуализация, като че ли изсмуква жизнените сили и спонтанността на рисунката за разлика от тези рисунки в проекта „За еднократна употреба“.

Поведението на художника включил рисунката в творческите си проекти може да бъде различно. От една страна е силната индивидуална авторска рисунка, която независимо от посоката на отделните проекти е винаги разпознаваема. Такава е например рисунката в проектите на Кристо. В

България в творчеството на проф. Станислав Памукчиев, рисунката дори и включена в концептуални проекти, инсталации и прочие е авторска, с единство на естетика, концепция и реализация.

В друг случай художникът решава да подчини рисунката на цялостната идея на проекта – поведение близо до това на илюстратора, който адаптира стилистиката на своето произведение в зависимост от текста. Това е и посоката, в която Стоян Дечев реализира своите проекти. Владеейки различните техники и материали, той с лекота преминава от линейна към светлосянчна и пространствена рисунка.

В настоящия хабилитационен труд показаните рисунки имат приложен характер. Качествата на универсално владение на рисунката са много полезни в преподавателската дейност на кандидата – той умее да демонстрира пред студентите различни подходи и техники.

Като преподавател Стоян Дечев е активен и участва в реализацията на различни академични проекти и конкурси. („Рисунка“, Първо международно студентско биенале „Рисунка“ и др.) Негови студенти са носители на награди в академичния конкурс „Рисунка“ и участват в биеналето на студентската рисунка.

Стоян Дечев е отделил специална част от хабилитационния си труд на проблемите на дигиталното обучение. Това е различен подход на връзка със студентите и в последните две години всички сме принудени да се възползваме от този тип контакт, заради специфичната епидемична обстановка. Като всяка нова форма на комуникация и тази си има добри и не толкова добри страни.

Всички ние много добре осъзнаваме ролята на личния контакт със студентите, различната енергия в ателието и необходимостта от корекция в точния момент , а не след това.

Стоян Дечев се е спрял на положителните страни, откривайки възможност част от необходимата теория – перспектива и анатомия да бъде преподадена дигитално. От приложените рисунки и проблемите, които те илюстрират се усеща компетентността на Дечев в разискваната материя.

Особени качества и възможности той проявява в областта на перспективата и аз бих искал да препоръчам на катедра „Рисуване“ да му възложи наред с часовете по рисуване и преподаването на дисциплината „Перспектива“, която след пенсионирането на доц. Христо Добаров се нуждае от титуляр.

Независимо от забележките към отделни моменти в хабилитационния труд, цялостното творчество, оценено у нас и в чужбина, наградите и номинациите, активната работа със студентите и видимите резултати, както и доброто име с което се ползва в средите на НХА като колега и преподавател ми дават основание да препоръчам на уважаемото жури да присъди академичната длъжност „Доцент“ по „Рисуване“ на Стоян Георгиев Дечев.

С уважение: Проф. Светозар Бенчев

